

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистрационен индекс	Дата
ВСС-7910	13-08-2017

ДО
СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ
НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ДОКЛАД

от Валентина Бошнякова - съдия в Окръжен съд – Смолян и
Национално лице за контакт на Националната съдебна мрежа по
граждански и търговски дела в Република България – търговски дела

ОТНОСНО участието ми в 64-та редовна среща на лицата за контакт
на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела,
проведена в периода 19 – 21 април 2017 г. в Малта

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

С Решение на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 8 от 21
февруари 2017 г., т. 19 Валентина Бошнякова – съдия в ОС – Смолян и
Национално лице за контакт на Националната съдебна мрежа по
граждански и търговски дела в Република България – търговски дела,
Рената Халъова – съдия в ОС – Враца и член на Националната съдебна
мрежа по граждански и търговски дела в Република България и Дарина
Костова – съдия в ОС - Бургас и член на Националната съдебна мрежа по
граждански и търговски дела в Република България бяха командирова
ни за участие в 64-та редовна среща на лицата за контакт на Европейската
съдебна мрежа по граждански и търговски дела, за периода 18-22 април
2017 г. в Малта.

На 19 април 2017 г. в конферентната зала на хотел Интерконтинентал в Малта /Intercontinental Hotel, Malta/ бе проведена работна среща на тема „iSupport“, на която като представител на Република България взе участие съдия Валентина Бошнякова – Национално лице за контакт на Националната съдебна мрежа по граждански и търговски дела в Република България – търговски дела. Срещата бе открита от г-н Stephan Matyk /Европейска комисия/ и протече по предварително обявения дневен ред - в две части: 1/ практическа информация и представяне на презентация и 2/ решаване на два тестови казуса.

В презентацията си г-н Jean-Mark Pellet /iSupport Project Coordinator, Hague Conference on Private International Law/ подчерта същността и основните характеристики на iSupport като система за управление на делата, касаещи трансгранични случаи на задължения за издръжка и тяхното плащане и като вид софтуер, достъпен на следния интернет адрес: hcsh.net. Той обясни, че тази система за управление на делата е предназначена за всички молби, свързани с конвенция, регламент или международен инструмент /като например двустранно споразумение/ и може да касае всяка държава, независимо дали тя използва системата.

Делото в iSupport е определено като дело, отнасящо се до един и същ длъжник и едно и също лице /лица/, за когото се търси издръжка и едни и същи молеца и замолена държави, като делото може да включва една или повече молби. Като поредни характеристики на системата бяха посочени обстоятелствата, че iSupport извършва автоматично изчисляване на задълженията по делата, дава статистическа информация, достъп до цялата необходима база данни и генерира на всички езици на ЕС съответните формуляри от регламента. Тази система за управление на делата е гъвкава, тъй като предоставя възможност на ръководителя/администратора да види, добави или промени наличната информация.

Г-н Pellet конкретизира, че iSupport се състои от 4 модула: 1/ модул за участника – дава информация за участниците във всички дела; 2/ модул за делото – дава информация за създаването, работата и приключването на делото; 3/ модул за задачите – показва неизпълнените задачи и техния краен срок и 4/ модул за управление – дава възможност за управление на ролите и правата на достъп, възлагане на делото или изработване на начални срокове.

На следващо място на участниците бяха предложени два тестови казуса – за създаване на дело в iSupport и за работа с него.

На 20 и 21 април 2017 г. в конферентната зала на хотел Интерконтинентал в Малта /Intercontinental Hotel, Malta/ бе проведена 64-

та редовна на лицата за контакт на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, на която като представители на Република България взеха участие съдия Валентина Бошнякова – Национално лице за контакт на Националната съдебна мрежа по граждански и търговски дела в Република България – търговски дела, Рената Халъова – съдия в ОС – Враца и член на Националната съдебна мрежа по граждански и търговски дела в Република България и Дарина Костова – съдия в ОС - Бургас и член на Националната съдебна мрежа по граждански и търговски дела в Република България.

Срещата бе открита от г-н Stephan Matyk и протече по предварително обявения дневен ред:

I. Въведение от страна на Европейската комисия и приветствие от г-н Owen Bonnici /Министър на правосъдието, културата и местното управление на Малта/.

Г-н Stephan Matyk приветства всички присъстващи и направи кратко представяне на темите и въпросите, предстоящи за обсъждане на посочената среща на лицата за контакт на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела.

Приветствие към всички участници отправиха и г-н Owen Bonnici, Министър на правосъдието, културата и местното управление на Малта, както и г-жа Salla Saastamoinen, Директор гражданско и търговско правосъдие, ГД „Правосъдие и потребители“, Европейска комисия.

II. Представяне на малтийската национална мрежа за издръжките.

Д-р John Axiak /юрисконсулт, Малтийските централни власти/ направи презентация по темата, като посочи приложимото право – Кодекс за организацията и гражданското производство, както и правила на гражданските съдилища. На следващо място той посочи видовете молби по регламента за издръжките, както следва: 1/ специфични молби за информация /Анекс V/ - за откриване на длъжника и кредитора, за съдействие при търсенето на информация за доходите или имуществото на длъжника и др.; 2/ молби за признаване /Анекс VI/; 3/ молби за изпълнение на решение /Анекс VI/ - чрез налагане на запор върху банкови сметки или възнаграждения, чрез изпълнение върху движимо или недвижимо имущество и 4/ молби за получаване/промяна на решение /Анекс VII/. В случай, че страните чрез медиация са постигнали споразумение, те го

подписват пред нотариус и го представят пред семейния съд за одобрение, а ако не е постигнато такова споразумение, съдът определя дължимата издръжка.

Ш. Дискусия, във връзка с прилагането на Регламент /ЕС/ 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка /регламента/.

Представителите на ЕК посочиха, че има работна група, която подготвя ръководство по прилагането на регламента за издръжките, което ще бъде преведено на всички езици.

По темата за изпълнението на регламента представителят на Словакия заяви, че това е въпрос на национално-правна уредба, а представителят на Португалия посочи, че нямат вътрешно правило, но изпълнението е възможно на основание чл. 94.3 от техния закон. Във Великобритания няма проблем с изпълнението, както и във Финландия, където обаче срещат трудности във връзка с намирането на информация, като например досежно имуществото на длъжника и т. н.

Представителят на Австрия заяви, че поддържа казаното до тук, а представителят на Естония посочи, че в неговата страна е налице вътрешно-правна национална уредба във връзка с изпълнението на регламента. Представителят на Швеция обясни, че това за тях също не е проблем, като изпълнението може да бъде обвързано с обичайното местоживееене.

На следващо място представителят на Австрия постави въпрос досежно правната помощ, във връзка с което представителят на Естония заяви, че най-често молителят е дете, представлявано от неговия родител, като понякога му се назначава и служебен представител. В Англия молителят също може да бъде дете, а във Финландия често възниква проблем във връзка с определянето на молителя.

Според представителят на Словакия отделните етапи на изпълнение, предвидени в регламента, следва да бъдат разграничени, тъй като понякога изцяло е приложимо националното право. Представителят на Румъния се съгласи с тази позиция и добави, че при всеки отделен случай следва да бъде отчетена и дееспособността на лицето – малолетните лица /под 14 г./ се представляват от техните родители, а непълнолетните /14 г. – 18 г./ имат намалена дееспособност.

Представителят на Полша даде пример с два казуса, предмет на предвидените двустранни срещи, в които молителят е обществен орган, като в тези случаи е необходимо и представянето на извадка от националното право, уреждащо възможността малолетно лице да бъде представявано от обществен орган.

Представителят на Великобритания посочи, че цялата тази информация може да бъде намерена в контролния лист, а представителят на Словакия заяви, че понякога може да има противоречие между материалното право /националното право на молителя/ и процесуалното право /на държавата, в която се иска изпълнение/.

Според представителят на Финландия няма значение кой е молителят, а какъв е предметът на делото, а според представителят на Словакия регламентът поставя фокус върху молбата, а не върху възрастта на молителя и това трябва да е отправната точка при преценката на всеки конкретен случай.

На въпроса досежно издаването на анексите към регламента представителят на Белгия заяви, че в неговата страна съществува проблем, който е вътрешно-правен, за разлика от Италия, където няма такъв проблем. В Германия, Португалия и Великобритания попълването и издаването на формулярите се извършва от съответните служители. В Естония самото попълване на формулярите също се извършва от служител, а впоследствие съдията ги подписва, като компетентен да ги издаде е първоинстанционният съд.

Представителят на Естония даде пример с конкретен случай, в който една от страните е албански гражданин, във връзка с приложението на Хагската конвенция и възникналите проблеми.

IV. Портал за европейско електронно правосъдие.

Г-н Andreas Stein /Европейска комисия/ представи портала за европейско електронно правосъдие и посочи, че съответните съдебни служители следва да предоставят линк към националната база данни. Също така вниманието на всички участници беше насочено към чл. 15 от Регламент /ЕО/ № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 година относно връчване в държавите-членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела /“връчване на документи“/ и за отмяна на Регламент /ЕО/ № 1348/2000 на Съвета и необходимостта от актуализиране и добавяне на линк за директно връчване.

V. Регламент Рим III.

Г-жа Maria Vilar Badia /Европейска комисия/ изложи кратко въведение по темата, след което г-н Abigail Lofaro /съдия, Семейен съд и ad hoc съдия в ЕСПЧ/ направи презентация и акцентира, че частните разводи няма да бъдат признати в Малта.

След това беше предоставена възможност на участниците за дискусия по темата. Представителят на Франция посочи, че страните могат да избират кой ще бъде приложимия закон – този на съда или националният закон. Представителят на Италия заяви, че в неговата страна прилагат чл. 12 и има много случаи на разводи, подписани пред нотариус или адвокат и постави въпроса при признаването на частен развод съдът следва ли отново да разгледа делото по същество или не.

Г-жа Badia изрази становище, че в регламента изрично е дадено определение за съд, като въпросът е дали то включва и нотариусите.

Представителят на Италия разясни националната процедура за частен развод /без намесата на съдия/ - съпрузите, подпомогнати от адвокати, подписват споразумение, което представят пред специален орган, където не се извършва никакво признаване или одобряване, а единствено проверка за наличието на съответните условия за развод.

Представителят на Белгия заяви, че споразумението досежно приложимото право може да бъде направено и по време на процеса, като това зависи от националното право и посочи казус, свързан с двама българи /съпрузи/, които поискали от белгийски съд допускане на развод и прилагане на българското право.

Представителят на Словакия отбеляза, че именно чл. 12 е основната причина страната да не се присъедини към регламента.

Представителят на Франция направи връзка между чл. 46 от Регламент Брюксел IIa и чл. 5.2 и извод, че приложимото право може да бъде избрано до образуване на делото.

Представителят на Германия посочи, че понятието за развод следва да се преценява според националното право, но да се интерпретира автономно и без да включва частен развод. Представителят на Италия възрази, че определението в Регламент Брюксел IIa не е автономно и държавите-членки трябва да имат правомощието сами да дадат определение за развод, като частните разводи следва да се признават по Регламент Брюксел IIa. Беше направено уточнение, че във Франция частният развод /споразумението/ се признава по реда на чл. 46 от Регламент Брюксел IIa, както и че различието в Италия се състои в органа на власт, а именно: административен орган и частното споразумение /което

не подлежи на одобряване от съдебен орган/ е равностойно на съдебно решение.

Представителят на Естония изрази мнение, че разводите, подписани пред нотариус, биха могли да бъдат признати по реда на чл. 46 от Регламент Брюксел IIa. Същото становище беше изложено и от представителя на Португалия, който посочи, че до момента не са имали случаи, касаещи частни разводи и постави въпроса къде във Франция и в Италия се регистрират тези частни разводи. Представителят на Франция конкретизира, че регистрацията се извършва пред нотариуса, а представителят на Италия заяви, че адвокатската кантора има задължението да представи пред гражданския регистър подписаните частни споразумения.

Според представителя на Словакия това е въпрос на обseg, тъй като Регламент Брюксел IIa касае признаването и изпълнението, като разликата е в материалното право, уреждащо развода. Представителят на Германия направи разграничение между признаване на процесуалното право и признаване на конфликт на права, което следва да бъде извършено по реда на Регламент Рим III.

Според представителя на Франция чл. 8 е относим при преценката за приложимото право, а частните разводи, които са регистрирани пред обществените власти, могат да бъдат признати в страната. Представителят на Великобритания заяви, че частните разводи няма да бъдат признати, ако такъв вид разводи не са предвидени в страната по произход. Представителят на Словакия изрази мнение, че за частните разводи първо трябва да има решение на някакъв вид обществени власти и след това да бъдат признати, тъй като в неговата страна няма регистър за чужденци, касаещ техния правен статус.

Представителят на Италия посочи, че не е сигурен дали по силата на чл. 3 от Регламент Рим III ще бъде признат частен развод, сключен в трета страна, а според представителя на Германия в обхвата на Регламент Рим III попада и приложимото право за частните разводи.

Г-жа Maria Vilar Vadia посочи, че в регламента няма пояснения или условия, определящи развода, поради което частният развод също би могъл да бъде включен.

Представителят на Словакия разграничи хипотезите, с оглед обстоятелството как е уредено признаването, като даде пример, че в Словакия това е въпрос на национална уредба, а в държавите-членки с разширено сътрудничество приложим ще бъде Регламент Рим III.

Представителят на Белгия заяви, че в неговата страна не може да бъде признат частния развод без преди това да има държавна намеса.

Според представителя на Италия, ако се приеме, че частният развод попада в обхвата на Регламент Брюксел IIa, то той попада и в обхвата на Регламент Рим III, имайки предвид съображение 10 от последния регламент. Представителят на Великобритания обаче изрази несъгласие, предвид обстоятелството, че двата регламента нямат един и същ обseg.

VI. Семейна медиация.

Представителят на ЕК направи кратко въведение по темата и преглед на развитието на семейната медиация.

Г-н Robert G. Mangion /съдия в Семейния съд, съдия в Хагската мрежа/ представи презентация на уредбата, същността и развитието на семейната медиация в Малта. Той посочи, че през 2003 г. семейната медиация е въведена в Малта, като е одобрен списък на медиатори, които се назначават от съда или се избират от страните.

Г-н Mangion посочи, че семейната медиация е задължителна, езикът, на който се осъществява е малтийски или английски, а срещите могат да се провеждат в съда или извън него. При изслушването на децата следва да се съобрази тяхната възраст, да бъде назначен детски психолог, да се спазва принципа на конфиденциалност и всички действия да бъдат съобразени с най-добрия интерес на детето. Писменото споразумение, в случай, че е постигнато такова, подлежи на утвърждаване от съда.

На следващо място като пример за добри практики г-н Guiseppe Buffone /съдия в Съда в Милано/ и г-н Cristian Pup /съдия в Апелативния съд в Тимишоара/ направиха презентации по темата.

В Италия семейната медиация е алтернативен метод за разрешаване на възникналия спор. В чл. 337 от Гражданския кодекс е уредена възможността на съда да предложи на страните медиация още в началото на производството по делото. Разходите за медиацията са за сметка на страните, като тя не е задължителен елемент. Съдът предлага на страните семейна медиация, за която е необходимо съгласие на двамата съпрузи, като в случай на постигане на споразумение, то трябва да бъде одобрено от съда.

В италианския Закон 132/2014 г. е уредена и друга възможност за разрешаване на семейния спор – постигане на споразумение, като по време на преговорите страните са подпомагани от специално оторизиран адвокат и това споразумение има същия ефект като съдебно решение. По аргумент на чл. 806 от Гражданския процесуален кодекс, арбитражът не е допустим при разрешаването на семейни въпроси.